

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 16. februar 2022

Sag BS-35303/2020-HJR
(1. afdeling)

A
(advokat Kirsten Bindstrup, beskikket)

mod

Ekspres Bank A/S
(advokat Leo Jantzen)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Retten i Hillerød den 20. januar 2020 (BS-10477/2019-HIL) og af Østre Landsrets 14. afdeling den 10. marts 2020 (BS-9523/2020-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Jens Peter Christensen, Michael Rekling, Hanne Schmidt og Anne Louise Bormann.

Påstande

A har påstået landsrettens dom ophævet og sagen hjemvist til landsretten.

Ekspres Bank A/S har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Den 22. maj 2017 blev der oprettet et lån i Ekspres Bank i As navn og med anvendelse af hendes NemID. Lånet var på 20.000 kr., og i forbindelse med lånet opkrævede banken stiftelsesomkostninger på 1.000 kr. Herudover blev der opkrævet et månedligt administrationsgebyr.

Låneaftalen blev efterfølgende misligholdt, da ingen ydelser blev betalt.

Ved stævning af 8. marts 2019 til Retten i Hillerød nedlagde Ekspres Bank følgende påstand:

”Sagsøgte dømmes til at betale sagsøgeren kr. 20.000 med tillæg af rente på 16,99 % p.a. fra den 22. maj 2017.

Derudover dømmes sagsøgte til at betale sagsøgeren kr. 1.000 i stiftelsesgebyr, kr. 240 i administrationsomkostninger, samt kr. 300,00 i rykkergebyrer.”

A påstod frifindelse.

Ved dom af 20. januar 2020 tog Retten i Hillerød Ekspres Banks påstand til følge.

Ved ankestævning af 27. februar 2020 til Østre Landsret påstod A frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af det påstævnte beløb med tillæg af gebyrer, dog at der alene tillægges indstævnte sædvanlig rente efter rentelovens § 8 a. Heroverfor påstod Ekspres Bank afvisning, subsidiært stadfæstelse.

Ved dom af 10. marts 2020 afviste Østre Landsret ankesagen med følgende begrundelse:

”Sagen angår et krav, som efter påstanden for landsretten har en økonomisk værdi, der ikke overstiger 20.000 kr. Dommen kan derfor kun ankes med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 410, stk. 1, jf. § 368, stk. 1, 2. pkt. Da en sådan tilladelse ikke foreligger, afviser landsretten anken.”

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 368, stk. 1, lyder:

”Domme afsagt af en byret kan af parterne ankes til den landsret, i hvis kreds byretten ligger. Angår sagen krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., kan dommen kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. stk. 2.”

Ankebegrænsningsreglen i § 368, stk. 1, 2. pkt., blev indsat ved lov nr. 396 af 13. juni 1990 med en beløbsgrænse på 10.000 kr. Ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 blev beløbsgrænsen hævet til 20.000 kr. Det fremgår ikke af forarbejderne til disse love, hvordan sagens økonomiske værdi beregnes.

Retsplejelovens § 401, stk. 1, om opgørelse af værdien af sager om mindre krav (småsager), lyder:

”Sagens værdi som nævnt i § 400 bestemmes efter påstanden i stævningen. Omfatter påstanden flere krav mellem de samme to parter, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav. Renter og omkostninger medregnes ikke.”

§ 401 blev indført ved lov nr. 538 af 8. juni 2006. Af forarbejderne hertil (Folketingstidende 2005-06, tillæg A, lovforslag nr. L 168, s. 5396) fremgår bl.a.:

”Stk. 1 svarer til de gældende regler i retsplejelovens § 228, stk. 1, alene med en præcisering af, at der kun skal ske sammenlægning af flere krav, som fremsættes, når der er tale om krav mellem de samme to parter.

Sagens værdi bestemmes efter påstanden i stævningen, jf. 1. pkt. ... Renter og omkostninger medregnes ikke ved opgørelsen af sagens værdi, jf. 3. pkt. Omkostninger omfatter i denne sammenhæng såvel udenretslige inkassoomkostninger som sagsomkostninger for behandlingen i retten.”

Den dagældende § 228, stk. 1, lød:

”Sagens værdi bestemmes efter påstanden i stævningen. Omfatter påstanden flere krav fra samme part, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav. Renter og omkostninger medregnes ikke.”

Indtil den 1. januar 2005, hvor lov nr. 1436 af 22. december 2004 trådte i kraft, lød § 228, stk. 1, 3. pkt., som følger:

”Renter og sagsomkostninger medregnes ikke.”

Af forarbejderne til ændringen (Folketingstidende 2004-05, 1. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 110, s. 3045) fremgår bl.a.:

”Samtidig foreslås det gennem en ændring af ordet ”sagsomkostninger” til ”omkostninger” præciseret, at udenretslige inkassoomkostninger ikke skal medregnes ved opgørelsen af sagens værdi.”

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 blev § 228 ophævet.

Retsplejelovens § 477 a, stk. 1, om betalingspåkrav lyder:

”Reglerne i dette kapitel kan anvendes ved inddrivelse af forfaldne pengekrav på højst 100.000 kr., når fordringshaveren ikke forventer, at skyldneren har indsigelser mod kravet eller vil gøre modkrav gældende. Renter og omkostninger medregnes ikke ved opgørelsen af kravets værdi.”

Af retsafgiftslovens § 3, stk. 1, fremgår:

”Sagens værdi bestemmes efter påstanden i stævningen... Omfatter påstanden flere krav, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav, også hvor sagen anlægges af flere sagsøgere eller mod flere sagsøgte. Renter og omkostninger medregnes ikke.”

Anbringender

A har anført navnlig, at sagens værdi bestemmes af påstanden i stævningen. Hvis påstanden indeholder flere krav, opgøres sagens værdi med udgangspunkt i den samlede værdi af kravene, jf. retsafgiftslovens § 3, stk. 1.

Det er alene renter og misligholdelsesomkostninger, herunder udenretlige inddrivelsesomkostninger og sagsomkostninger ved retten, der ikke medregnes i sagens værdi, jf. retsplejelovens § 368, stk. 1, jf. også rentelovens § 9 a og § 9 b.

Stiftelsesomkostningerne og administrationsgebyret er ikke omkostninger, der blev pålagt på grund af misligholdelse, men udgifter, som opstod i forbindelse med lånoptagelsen, og de skal derfor medregnes i sagens værdi. Sagens værdi er således 21.240 kr., subsidiært en værdi på ikke under 21.000 kr. Sagen kan derfor ankes til landsretten uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Ekspres Bank har anført navnlig, at sagens værdi bestemmes af påstanden i stævningen, og renter og omkostninger medregnes ikke. Hovedstolen alene er afgørende for sagens værdi.

Kravet var opgjort til 20.000 kr. i stævningen, og det er uden betydning, at Ekspres Bank derudover krævede betaling af bl.a. stiftelses- og administrationsomkostninger.

Sagens værdi overstiger ikke 20.000 kr., og byrettens afgørelse kunne derfor ikke ankes uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 368, stk. 1. Det var således med rette, at landsretten afviste sagen.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår for Højesteret, om A kan anke byrettens dom uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 368, stk. 1.

Det fremgår af retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt., at hvis sagen angår krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., kan dommen kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Hverken bestemmelsens ordlyd eller forarbejder indeholder fortolkningsbidrag til, hvordan sagens økonomiske værdi nærmere skal opgøres.

Højesteret finder, at sagens økonomiske værdi efter retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt., må opgøres på samme måde som efter retsafgiftslovens § 3 og retsplejelovens § 401 og § 477 a. Efter disse bestemmelser opgøres sagens værdi efter påstanden i stævningen eller efter betalingspåkravet. Omfatter påstanden flere krav, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav, og renter og omkostninger medregnes ikke.

Det fremgår af forarbejderne til disse bestemmelser, at de omkostninger, der ikke skal medregnes, er sagsomkostninger for behandlingen i retten og udenretlige inkassoomkostninger.

Om A kan anke byrettens dom uden Procesbevillingsnævnets tilladelse afhænger således af, om værdien af hendes påstand i ankestævningen overstiger 20.000 kr., når der ses bort fra renter, sagsomkostninger for behandlingen i retten og udenretlige inkassoomkostninger.

Hendes påstand i ankestævningen var frifindelse for de krav, som hun blev dømt til at betale ved byrettens dom, og som udgjorde 20.000 kr. med tillæg af rente samt 1.000 kr. i stiftelsesgebyr, 240 kr. i administrationsomkostninger og 300 kr. i rykkergebyr. Det fremgår af sagen, at stiftelsesgebyret blev pålagt ved optagelsen af det lån på 20.000 kr., som sagen angår, og at der herudover blev opkrævet et månedligt administrationsgebyr. Da stiftelsesgebyret på 1.000 kr. og administrationsomkostningerne på 240 kr. hverken er sagsomkostninger for behandlingen i retten eller udenretlige inkassoomkostninger, skal de lægges sammen med de 20.000 kr. ved opgørelsen af sagens værdi.

Da sagens værdi herefter overstiger 20.000 kr., kan dommen ankes uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Højesteret ophæver derfor landsrettens dom og hjemviser sagen til fortsat behandling i landsretten.

A har haft fri proces for Højesteret.

Efter sagens udfald, skal Ekspres Bank betale sagsomkostninger for Højesteret til statskassen. Beløbet fastsættes til 21.500 kr., hvoraf 20.000 kr. er til dækning af udgift til advokatbi-stand og 1.500 kr. til dækning af den retsafgift, som skulle have været betalt, hvis der ikke havde været meddelt fri proces.

THI BESTEMMES:

Landsrettens dom ophæves, og sagen hjemvises til fortsat behandling i landsretten.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Ekspres Bank A/S betale 21.500 kr. til statskassen.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.